

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет**

Факультет обліку та фінансів

*Кафедра економічної теорії
та економічних досліджень*

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

*Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання
ступеня вищої освіти Бакалавр, які вивчають
факультетську вибірккову навчальну дисципліну*

ПОЛТАВА – 2022

Тютюнник Ю. М. Оцінювання фінансового стану підприємницьких структур. Навчально-методичний посібник для практичних занять і самостійної роботи (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання ступеня вищої освіти Бакалавр, які вивчають факультетську вибірково навчальну дисципліну). Полтава: ПДАУ, 2022. 58 с.

Рецензент: кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування ПДАУ **Безкровний О. В.**

Рекомендовано до видання:

- кафедрою економічної теорії та економічних досліджень (протокол № 11 від 31.01.2022 р.);
- науково-методичною радою спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування (протокол № від 2022 р.).

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Тема 1. Оцінювання майнового стану підприємницьких структур.....	4
Тема 2. Оцінювання фінансової стійкості підприємницьких структур.....	10
Тема 3. Оцінювання ліквідності та платоспроможності підприємницьких структур.....	15
Тема 4. Оцінювання фінансового стану боржників – юридичних осіб.....	19
Тема 5. Оцінювання фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємницьких структур.....	30
Тема 6. Оцінювання ділової активності та інвестиційної привабливості підприємницьких структур.....	43
Список рекомендованої літератури.....	52
Додатки.....	55

ПЕРЕДМОВА

Оцінювання фінансового стану в ринковій економіці розглядається як одна з найважливіших функцій управління, адже воно дає можливість визначати конкурентоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності, здійснювати контроль за його майновим станом, фінансовою стійкістю, ліквідністю, платоспроможністю, кредитоспроможністю, діловою активністю, інвестиційною привабливістю, фінансовими результатами і рентабельністю діяльності. Малі підприємства, що відіграють важливе значення у розвитку економіки різних галузей, повинні використовувати методики комплексного оцінювання фінансового стану з метою зменшення невизначеності та ризиків, які притаманні процесу прийняття управлінських рішень.

Навчально-методичний посібник призначений для практичних занять і самостійної роботи з факультетської вибіркової навчальної дисципліни «Оцінювання фінансового стану підприємницьких структур». Запропоновані завдання відповідають робочій навчальній програмі та охоплюють 6 тем дисципліни. Кожне завдання складається з умови, вихідної інформації, методики виконання та аналітичних таблиць. Джерелами інформації виступає Фінансова звітність малого підприємства (форми № 1-м «Баланс» і № 2-м «Звіт про фінансові результати»). Розв'язок завдань повинен включати необхідні розрахунки та економічно обґрунтовані висновки.

Зміст наведеного матеріалу дає змогу набути практичні навички оцінювання майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, кредитоспроможності, ділової активності та інвестиційної привабливості, фінансових результатів і рентабельності діяльності; виявити резерви підвищення ефективності функціонування та поліпшення фінансового стану підприємницьких структур.

Аналітичні таблиці та методика розрахунку показників наведені за формою Фінансової звітності малого підприємства 2021 р. відповідно до додатку 1 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність».

ТЕМА 1

ОЦІНЮВАННЯ МАЙНОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

1. Горизонтальний і вертикальний аналіз майна та джерел формування капіталу за допомогою скороченого аналітичного балансу

Завдання 1.1

За методикою, наведеною в активі скороченого аналітичного балансу (табл. 1.1), проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз майна підприємства (табл. 1.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.1

Актив скороченого аналітичного балансу

№ з/п	Вид активів (майна)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
	Майно – всього	1300
1.	Необоротні активи	1095
1.1	Основні засоби	1010
1.2	... ¹	...
2.	Оборотні активи	1195
2.1	Запаси	1100
2.1.1	Готова продукція	1103
2.2	Поточні біологічні активи	1110
2.3	Поточна дебіторська заборгованість	1125+1135+1155
2.4	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
2.5	Витрати майбутніх періодів	1170
2.6	Інші оборотні активи	1190
3.	Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види необоротних активів.

**Горизонтальний і вертикальний аналіз майна підприємства
(станом на кінець року)**

Вид активів (майна)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п. ¹	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Майно – всього		100,0		100,0		–	
1. Необоротні активи							
1.1. Основні засоби							
2. Оборотні активи							
2.1. Запаси							
2.1.1. Готова продукція							
2.2. Поточні біологічні активи							
2.3. Поточна дебіторська заборгованість							
2.4. Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції							
2.5. Витрати майбутніх періодів							
2.6. Інші оборотні активи							
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							

1. Тут і далі в. п. – відсоткових пунктів.

Завдання 1.2

За методикою, наведеною в пасиві скороченого аналітичного балансу (табл. 1.3), проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу підприємства (табл. 1.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.3

Пасив скороченого аналітичного балансу

№ з/п	Вид пасивів (джерел формування капіталу)	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
	Джерела формування капіталу – всього	1900
1.	Власний капітал	1495
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	1400
1.2
2.	Зобов'язання і забезпечення	1595+1695+1700
2.1	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595
2.2	Поточні зобов'язання	1695
2.2.1	Короткострокові кредити банків	1600
2.2.2	Поточна кредиторська заборгованість	1610+1615+1620+1625+1630
2.2.3	Інші поточні зобов'язання	1690
2.3	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700

1. Можуть наводитись інші важливі для підприємства види власного капіталу.

Таблиця 1.4

Горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу підприємства (станом на кінець року)

Вид пасивів (джерел формування капіталу)	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Джерела формування капіталу – всього		100,0		100,0		–	
1. Власний капітал							
1.1. Зареєстрований (пайовий) капітал							
2. Зобов'язання і забезпечення							
2.1. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення							

Продовж. табл. 1.4

А	1	2	3	4	5	6	7
2.2. Поточні зобов'язання							
2.2.1. Короткострокові кредити банків							
2.2.2. Поточна кредиторська заборгованість							
2.2.3. Інші поточні зобов'язання							
2.3. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							

2. Оцінювання складу, структури та динаміки активів і пасивів балансу з урахуванням класифікації їх видів

Завдання 1.3

З урахуванням поділу активів балансу за класифікаційними ознаками на види (табл. 1.5) проведіть оцінювання складу, структури та динаміки активів підприємства (табл. 1.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.5

Класифікація і порядок розрахунку видів активів

Ознака класифікації	Вид активів	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
Характер участі в господарському процесі та швидкість обороту	1. Необоротні (постійні) активи. 2. Оборотні (мобільні) активи.	1095 1195
Форма функціонування	1. Матеріальні активи. 2. Фінансові активи.	1005+1010+1020+ +1100+1110+1200 1030+1125+1135+ +1155+1160+1165
Чутливість до Інфляційних процесів	1. Монетарні активи. 2. Немонетарні активи.	сума із 1125 по 1165 (без 1136) 1005+1010+1020+ +1100+1110+1200
Рівень ліквідності	1. Високоліквідні активи. 2. Середньоліквідні активи. 3. Низьколіквідні активи. 4. Важколіквідні активи.	1160+1165 1125+1135+1155 1100+1110+1170+1190 1095+1200

Таблиця 1.6

**Оцінювання складу, структури та динаміки активів підприємства
(станом на кінець року)**

Вид активів	р.		р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
За характером участі в господарському процесі та швидкості обороту							
Необоротні							
Оборотні							
Усього		100,0		100,0		–	
За формою функціонування							
Матеріальні							
Фінансові							
Усього		100,0		100,0		–	
За чутливістю до інфляційних процесів							
Монетарні							
Немонетарні							
Усього		100,0		100,0		–	
За рівнем ліквідності							
Високоліквідні							
Середньоліквідні							
Низьколіквідні							
Важколіквідні							
Усього		100,0		100,0		–	

Завдання 1.4

З урахуванням поділу пасивів балансу за класифікаційними ознаками на види (табл. 1.7) проведіть оцінювання складу, структури та динаміки пасивів підприємства (табл. 1.8). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 1.7

Класифікація і порядок розрахунку видів пасивів

Ознака класифікації	Вид пасивів	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
А	Б	В
Характер формування (власність)	1. Власний капітал. 2. Позиковий капітал.	1495 1595+1695+1700
Рівень відповідальності власного капіталу	1. Зареєстрований (пайовий) капітал. 2. Додатковий капітал.	1400 1410+1415+1420

Продовж. табл. 1.7

А	Б	В
Тривалість використання	1. Постійний (перманентний) капітал. 2. Змінний капітал.	1495+1595 1695
Період погашення зобов'язань	1. Поточні зобов'язання. 2. Довгострокові зобов'язання.	1695 1595
Терміновість сплати зобов'язань	1. Найбільш термінові зобов'язання. 2. Короткострокові зобов'язання. 3. Довгострокові зобов'язання.	1610+1615+1620+1625+1630 1600+1665+1690 1595

Таблиця 1.8

**Оцінювання складу, структури та динаміки пасивів підприємства
(станом на кінець року)**

Вид пасивів	___ р.		___ р.		Зміни (+,-)		
	сума, тис. грн	у % до під- сумку	сума, тис. грн	у % до під- сумку	суми, тис. грн	част- ки, в. п.	у %
А	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
За характером формування (власністю)							
Власний капітал							
Позиковий капітал							
Усього		100,0		100,0		–	
За рівнем відповідальності власного капіталу							
Зареєстрований (пайовий) капітал							
Додатковий капітал							
Усього		100,0		100,0		–	
За тривалістю використання							
Постійний капітал							
Змінний капітал							
Усього		100,0		100,0		–	
За періодом погашення зобов'язань							
Поточні зобов'язання							
Довгострокові зобов'язання							
Усього		100,0		100,0		–	
За терміновістю сплати зобов'язань							
Найбільш термінові зобов'язання							
Короткострокові зобов'язання							
Довгострокові зобов'язання							
Усього		100,0		100,0		–	

ТЕМА 2 ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

1. Оцінювання фінансової стійкості підприємства за системою відносних показників (коефіцієнтів)

Завдання 2.1

За методикою, наведеною в табл. 2.1, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують фінансову стійкість підприємства (табл. 2.2). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і нормативні значення (оптимальну динаміку) показників.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 2.1

Відносні показники оцінювання фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)	Нормативне значення (оптимальна динаміка)
А	Б	В	Г	Д
Показники структури джерел формування капіталу				
1.1	Коефіцієнт фінансової автономії	<u>Власний капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1495}{1900}$	$\geq 0,5$
1.2	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<u>Позиковий капітал</u> Валюта балансу	$\frac{1595+1695+1700}{1900}$	$< 0,5$
1.3	Коефіцієнт фінансового ризику	<u>Позиковий капітал</u> Власний капітал	$\frac{1595+1695+1700}{1495}$	< 1
1.4	Коефіцієнт фінансової стабільності	<u>Власний капітал</u> Позиковий капітал	$\frac{1495}{1595+1695+1700}$	≥ 1
1.5	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	Довгострокові зобов'язання Позиковий капітал	$\frac{1595}{1595+1695+1700}$	Зниження
1.6	Коефіцієнт поточних зобов'язань	Поточні зобов'язання Позиковий капітал	$\frac{1695}{1595+1695+1700}$	Підвищення
Показники стану оборотних активів				
2.1	Коефіцієнт маневрності власного капіталу	Власні оборотні кошти Власний капітал	$\frac{1495-1095}{1495}$	$> 0,1$

Продовж. табл. 2.1

А	Б	В	Г	Д
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами	Власні оборотні <u>кошти</u> Оборотні активи	$\frac{1495-1095}{1195}$	$\geq 0,1$
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	Власні оборотні <u>кошти</u> Запаси і поточні біологічні активи	$\frac{1495-1095}{1100+1110}$	$\geq 0,5$
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Гроші та їх <u>еквіваленти</u> Власні оборотні кошти	$\frac{1165}{1495-1095}$	Підвищення
Показники стану основного капіталу				
3.1	Коефіцієнт майна виробничого призначення	Основні засоби, запаси, біологічні <u>активи</u> Валюта балансу	$\frac{1010+1020+1100+1110}{1300}$	Підвищення
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	<u>Основні засоби</u> Валюта балансу	$\frac{1010}{1300}$	Підвищення
3.3	Коефіцієнт нагромадження амортизації	Знос основних <u>засобів</u> Первісна вартість основних засобів	$\frac{1012}{1011}$	Зниження
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	<u>Оборотні активи</u> Необоротні активи	$\frac{1195}{1095}$	Підвищення

Таблиця 2.2

**Відносні показники оцінювання фінансової стійкості підприємства
(станом на кінець року)**

Показник	___ р.		Відхилення (+,-)
	1	2	
А			
Показники структури джерел формування капіталу			
Коефіцієнт фінансової автономії			
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу			
Коефіцієнт фінансового ризику			
Коефіцієнт фінансової стабільності			
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань			
Коефіцієнт поточних зобов'язань			
Показники стану оборотних активів			
Коефіцієнт маневреності власного капіталу			

Продовж. табл. 2.2

А	1	2	3
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів			
Показники стану основного капіталу			
Коефіцієнт майна виробничого призначення			
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			
Коефіцієнт нагромадження амортизації			
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів			

2. Визначення типу фінансової стійкості підприємства

Завдання 2.2

Визначте тип фінансової стійкості підприємства (табл. 2.4). Сформулюйте висновки, в яких відобразьте динаміку фінансового стану підприємства з погляду забезпеченості запасів джерелами їх формування.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Методика визначення типу фінансової стійкості підприємства передбачає проведення розрахунків у такій послідовності.

1. Розрахунок показників вихідної інформації (табл. 2.3), значення яких заносяться у табл. 2.4.

Таблиця 2.3

Вихідна інформація для визначення типу фінансової стійкості підприємства

Показник	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)
Власні оборотні кошти	1495–1095
Довгострокові зобов'язання	1595
Короткострокові кредити банків	1600
Запаси і поточні біологічні активи	1100+1110

2. Розрахунок показників, які характеризують наявність відповідних джерел формування запасів (показники 1, 5, 6 табл. 2.4).

3. Розрахунок показників забезпеченості запасів відповідними джерелами їх формування (показники 7, 8, 9 табл. 2.4).

4. Визначення типу фінансової стійкості підприємства:

а) *абсолютна фінансова стійкість* – власні оборотні кошти повністю покривають запаси: показник $7 \geq 0$;

б) *нормально стійкий фінансовий стан* – запаси покриваються власними оборотними коштами і довгостроковими зобов'язаннями: показник $8 \geq 0$;

в) нестійкий фінансовий стан – запаси покриваються за рахунок власних оборотних коштів, довгострокових зобов'язань і короткострокових кредитів банків, тобто за рахунок усіх джерел формування запасів: показник $9 \geq 0$;

г) кризовий фінансовий стан – запаси не покриваються джерелами їх формування: показник $9 < 0$.

5. Розрахунок показників, які характеризують динаміку фінансового стану підприємства (показники 11, 12 табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Визначення типу фінансової стійкості підприємства (станом на кінець року), тис. грн

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
1.	Власні оборотні кошти			
2.	Довгострокові зобов'язання			
3.	Короткострокові кредити банків			
4.	Запаси і поточні біологічні активи			
5.	Наявність власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.1+п.2)			
6.	Загальна величина джерел формування запасів (п.1+п.2+п.3)			
7.	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів (п.1-п.4)			
8.	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових зобов'язань для формування запасів (п.5-п.4)			
9.	Надлишок (+), нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (п.6-п.4)			
10.	Тип фінансової стійкості			×
11.	Коефіцієнт забезпеченості запасів відповідними джерелами формування (п.1, або п.5, або п.6 ¹ ÷ п.4)			3
12.	Надлишок (+), нестача (-) відповідних джерел формування на 1 грн запасів, грн (п.7, або п.8, або п.9 ² ÷ п.4)			3

1. Показник 1 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 5 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 6 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

2. Показник 7 – якщо абсолютна фінансова стійкість; показник 8 – якщо нормально стійкий фінансовий стан; показник 9 – якщо нестійкий або кризовий фінансовий стан.

3. Відхилення показників 11, 12 визначається за умови однакового типу фінансової стійкості за два роки.

3. Розрахунок порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Завдання 2.3

Проведіть розрахунок і розкрийте економічний зміст показників порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості підприємства (табл. 2.6). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

За методикою, наведеною в табл. 2.5, визначаються показники вихідної інформації та заносяться у табл. 2.6.

Таблиця 2.5

Вихідна інформація для розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості

Показник	Умове позначення	Порядок розрахунку за даними форми № 2-м (рядки)
Операційний дохід	ОД	2000+2120
Операційні витрати	ОВ	2050+2180
у тому числі:		
змінні витрати	ЗВ	2050
постійні витрати	ПВ	2180
Маржинальний дохід	МД	ОД – ЗВ
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	П	ОД – ОВ

Таблиця 2.6

Показники порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості підприємства

№ з/п	Показник	_____ р.		Відхилення (+,-)	
		_____ р.	_____ р.	абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
1.	Операційний дохід, тис. грн				
2.	Операційні витрати, тис. грн				
	у тому числі:				
	а) змінні витрати				
	б) постійні витрати				
3.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток), тис. грн (п.1-п.2)				
4.	Маржинальний дохід, тис. грн (п.1-п.2а, або п.2б+п.3)				
5.	Частка (коефіцієнт) маржинального доходу в операційному доході ¹ (п.4÷п.1)				

Продовж. табл. 2.6

А	Б	1	2	3	4
---	---	---	---	---	---

6.	Поріг рентабельності, тис. грн (п.2б÷п.5)				
7.	Частка порогу рентабельності в операційному доході, % (п.6÷п.1×100)				×
8.	Зона фінансової стійкості, тис. грн (п.1–п.6)				
9.	Запас фінансової стійкості, % (п.8÷п.1×100)				×

1. Цей та наступні показники розраховують за умови, коли показник $4 > 0$.

ТЕМА 3 ОЦІНЮВАННЯ ЛІКВІДНОСТІ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

1. Аналіз ліквідності балансу

Завдання 3.1

За методикою, наведеною в табл. 3.1 і 3.2, проведіть групування оборотних активів за рівнем ліквідності та зобов'язань за терміновістю сплати, визначте надлишок (нестачу) платіжних засобів для покриття зобов'язань (табл. 3.3). Сформулюйте висновки щодо стану і динаміки ліквідності балансу підприємства.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.1

Групування активів за рівнем ліквідності

Група	Вид активів	Економічний зміст (статті та розділи балансу)	Порядок розрахунку за даними активу форми № 1-м (рядки)
A1	Високоліквідні	Гроші та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції	1160+1165
A2	Середньоліквідні	Поточна дебіторська заборгованість за видами	1125+1135+1155
A3	Низьколіквідні	Запаси, поточні біологічні активи, витрати майбутніх періодів, інші оборотні активи	1100+1110+1170+ +1190
A4	Важколіквідні	Необоротні активи; необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1095+1200

Таблиця 3.2

Групування пасивів за терміновістю сплати

Група	Вид пасивів	Економічний зміст (статті та розділи балансу)	Порядок розрахунку за даними пасиву форми № 1-м (рядки)
П1	Найбільш термінові зобов'язання	Поточна кредиторська заборгованість за видами	1610+1615+1620+ +1625+1630
П2	Короткострокові зобов'язання	Короткострокові кредити банків, доходи майбутніх періодів, інші поточні зобов'язання	1600+1665+1690
П3	Довгострокові зобов'язання	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595
П4	Постійні пасиви	Власний капітал; зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1495+1700

Таблиця 3.3

Аналіз ліквідності балансу підприємства (станом на кінець року), тис. грн

Група	Вид оборотних активів	Роки		Група	Вид зобов'язань	Роки		Надлишок (+) або нестача (-) платіжних засобів (А-П)	
		3	4			7	8	р.	р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9=3-7	10=4-8
A1	Високо-ліквідні			П1	Найбільш термінові				
A2	Середньоліквідні			П2	Короткострокові				
A3	Низько-ліквідні			П3	Довгострокові				
	Усього				Усього				

2. Оцінювання платоспроможності підприємства за системою відносних показників (коефіцієнтів)**Завдання 3.2**

За методикою, наведеною в табл. 3.4, проведіть розрахунок і дайте оцінку рівня та динаміки відносних показників (коефіцієнтів), які характеризують платоспроможність підприємства (табл. 3.5). Під час формулювання висновків візьміть до уваги економічний зміст і нормативні значення показників.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 3.4

Відносні показники оцінювання платоспроможності підприємства

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форми № 1-м (рядки)	Нормативне значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові <u>інвестиції</u>] Поточні зобов'язання	$\frac{1160+1165}{1695}$	$\geq 0,2$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	[Гроші та їх еквіваленти]+[Поточні фінансові <u>інвестиції</u>]+[Поточна <u>дебіторська заборгованість</u>] Поточні зобов'язання	сума із 1125 по <u>1190 (без 1136)</u> 1695	$\geq 0,7$
Коефіцієнт загальної ліквідності	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання	$\frac{1195}{1695}$	$\geq 1,0$

Таблиця 3.5

Показники оцінювання платоспроможності підприємства (станом на кінець року)

Показник	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			
Коефіцієнт швидкої ліквідності			
Коефіцієнт загальної ліквідності			

Завдання 3.3

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну коефіцієнта загальної ліквідності. Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Вихідні показники для факторного аналізу коефіцієнта загальної ліквідності:

- 1) оборотні активи – форма № 1-м: ряд. 1195, гр. 4;
- 2) поточні зобов'язання – форма № 1-м: ряд. 1695, гр. 4.

Модель факторного аналізу коефіцієнта загальної ліквідності:

$$KЗЛ = \frac{OA}{ПЗ}. \quad (3.1)$$

За даними табл. 3.6 розраховується умовне значення коефіцієнта загальної ліквідності:

$$KЗЛ_{ум} = \frac{OA_1}{ПЗ_0}; \quad (3.2)$$

$$KЗЛ_{ум} =$$

Таблиця 3.6

Вихідна інформація для факторного аналізу коефіцієнта загальної ліквідності (станом на кінець року)

№ з/п	Показник	Умовне позначення	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
					абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
1.	Оборотні активи, тис. грн	ОА				
2.	Поточні зобов'язання, тис. грн	ПЗ				
3.	Коефіцієнт загальної ліквідності (п.1÷п.2)	КЗЛ				

Загальна зміна (+,-) коефіцієнта загальної ліквідності:

$$\Delta KЗЛ = KЗЛ_1 - KЗЛ_0; \quad (3.3)$$

$\Delta KЗЛ =$

у тому числі за рахунок факторів:

1) оборотних активів:

$$\Delta KЗЛ_{ОА} = KЗЛ_{ум} - KЗЛ_0; \quad (3.4)$$

$\Delta KЗЛ_{ОА} =$

2) поточних зобов'язань:

$$\Delta KЗЛ_{ПЗ} = KЗЛ_1 - KЗЛ_{ум}; \quad (3.5)$$

$\Delta KЗЛ_{ПЗ} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta KЗЛ = \Delta KЗЛ_{ОА} + \Delta KЗЛ_{ПЗ}; \quad (3.6)$$

$\Delta KЗЛ =$

3. Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства

Завдання 3.4

Визначте наявність (відсутність) ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства (табл. 3.7). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Показники вихідної інформації та розрахункові показники:

1. Довгострокові фінансові інвестиції – ряд. 1030 форми № 1-м.
2. Поточні фінансові інвестиції – ряд. 1160 форми № 1-м.
3. Гроші та їх еквіваленти – ряд. 1165 форми № 1-м.
4. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення – ряд. 1595 форми № 1-м.
5. Поточні зобов'язання – ряд. 1695 форми № 1-м.
6. Коефіцієнт покриття – ряд. 1195 ÷ ряд. 1695 форми № 1-м.

7. Коефіцієнт забезпечення власними засобами – (ряд. 1495 – ряд. 1095) ÷ ряд. 1195 форми № 1-м.
8. Чистий прибуток (збиток) – ряд. 2350 форми № 2-м.

Таблиця 3.7

Визначення ознак поточної, критичної та надкритичної неплатоспроможності підприємства (станом на кінець року)

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
1.	Довгострокові фінансові інвестиції, тис. грн			
2.	Поточні фінансові інвестиції, тис. грн			
3.	Гроші та їх еквіваленти, тис. грн			
4.	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення, тис. грн			
5.	Поточні зобов'язання, тис. грн			
6.	Показник поточної неплатоспроможності, тис. грн (п.1+п.2+п.3–п.4–п.5)			
7.	Коефіцієнт покриття			
8.	Коефіцієнт забезпечення власними засобами			
9.	Чистий прибуток (збиток), тис. грн			

ТЕМА 4

ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БОРЖНИКІВ – ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

1. Оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи з метою визначення значення коефіцієнта ймовірності дефолту

Завдання 4.1

1. Із позиції банківської установи проведіть оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи шляхом розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника.

2. Визначте клас боржника – юридичної особи залежно від значення інтегрального показника.

3. Визначте значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи виходячи зі скоригованого класу боржника.

Сформулюйте висновки щодо кредитоспроможності підприємства.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Алгоритм оцінювання фінансового стану боржника – юридичної особи з метою визначення значення коефіцієнта ймовірності дефолту включає взаємопов'язані етапи.

Перший етап. Виходячи з належності підприємства відповідно до законодавства України до малого підприємства та виду його економічної діяльності, обирається модель розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (табл. 4.1).

Банк визначає вид економічної діяльності боржника – юридичної особи згідно з Класифікацією видів економічної діяльності ДК 009:2010, затвердженою наказом Держспоживстандарту України від 11 жовтня 2010 р. № 457, на підставі даних річної фінансової звітності боржника – юридичної особи виходячи з максимального значення частки доходу від певного виду діяльності (у відсотках) у загальному обсязі операційного доходу [чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інших операційних доходів] з урахуванням вимог, визначених у додатку 7 до Положення № 351 [10].

У разі однакового значення частки доходу за двома (або більше) видами діяльності модель розрахунку інтегрального показника боржника – юридичної особи обирається банком самостійно на підставі одного з таких видів діяльності. Якщо дані граф 2000, 2010 та 2120 форми № 2-м «Звіт про фінансові результати» є нульовими, то банк визначає модель розрахунку інтегрального показника боржника – юридичної особи, що відповідає виду діяльності, визначеному боржником як основний.

Банк розраховує інтегральний показник із застосуванням логістичної моделі за такою формулою:

$$Z = \beta_0 + \sum_{i=1}^n \beta_i x_i, \quad (6.1)$$

де Z – інтегральний показник;

x_i – показники, що визначаються на підставі фінансових коефіцієнтів, розрахованих за даними фінансової звітності боржника – юридичної особи, з урахуванням установлених Національним банком України діапазонів для кожного фінансового показника (табл. 4.1);

β_i – коефіцієнти логістичної моделі, що визначаються з урахуванням вагомості показників;

β_0 – вільний член логістичної моделі, значення якого актуалізується Національним банком України.

Величини x_i , β_0 , β_i щороку актуалізуються Національним банком України на підставі даних фінансової звітності боржників – юридичних осіб. Банк для актуалізації логістичної моделі подає до Національного банку України дані про класифікацію боржників – юридичних осіб, а також дані їх фінансової звітності, за формою та в строки, установлені Національним банком України.

Таблиця 4.1

**Моделі розрахунку інтегрального показника фінансового стану
боржника – юридичної особи для малого підприємства**

№ з/п	Групи видів економічної діяльності	Моделі	Фінансові показники (МК _i)	Діапазони фінансових показників	Мінімальне значення діапазону (К _{i min} ≥)	Максимальне значення діапазону (К _{i max} <)	Показники (Х _i)				
							8	9			
1	2	3	4	5	6	7	8	9			
1	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	$Z = 2,866 + 0,551 \cdot X_1 + 0,461 \cdot X_3 + 0,364 \cdot X_7 + 0,706 \cdot X_{13}$	МК ₁	1	Менше ніж 26,1 %		Х ₁	-1,441			
				2	26,1 %	47,2 %		-0,641			
				3	47,2 %	66,0 %		-0,167			
				4	66,0 %	72,3 %		0,550			
				5	72,3 %	94,0 %		0,843			
				6	Дорівнює або більше ніж 94,0 %			0,915			
			МК ₃	1	Менше ніж 0,9855 %		Х ₃	-1,284			
				2	0,9855 %	8,5 %		-0,159			
				3	8,5 %	20,5 %		0,333			
				4	20,5 %	63,0 %		0,798			
				5	63,0 %	106,6 %		0,966			
				6	Дорівнює або більше ніж 106,6 %			1,118			
			МК ₇	1	Менше ніж 0,001 %		Х ₇	0,807			
				2	0,001 %	3,2 %		0,601			
				3	3,2 %	6,7 %		0,550			
				4	6,7 %	10,2 %		0,452			
				5	10,2 %	13,9 %		0,362			
				6	13,9 %	22,6 %		0,319			
				7	22,6 %	28,9 %		0,203			
				8	28,9 %	38,4 %		-0,451			
				9	Дорівнює або більше ніж 38,4 %			-1,281			
			МК ₁₃	1	Менше ніж 0,001 %		Х ₁₃	0,339			
				2	0,001 %	6,2 %		-0,174			
				3	Дорівнює або більше ніж 6,2 %			-0,673			
			2	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	$Z = 1,775 + 0,472 \cdot X_2 + 0,408 \cdot X_{11} + 0,392 \cdot X_{12} + 0,357 \cdot X_{13} + 0,347 \cdot X_{14}$	МК ₂	1	Менше ніж 29,8 %		Х ₂	-1,423
							2	29,8 %	82,1 %		-0,369
							3	82,1 %	109,8 %		0,420
							4	Дорівнює або більше ніж 109,8 %			0,541
						МК ₁₁	1	Менше ніж 3,4 %		Х ₁₁	1,063
							2	3,4 %	6,2 %		1,032
3	6,2 %	10,1 %					0,845				
4	10,1 %	15,6 %					0,652				
5	15,6 %	23,7 %					0,622				
6	23,7 %	39,4 %					0,218				
7	39,4 %	108,2 %					-0,503				

Продовж. табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9			
				8	Дорівнює або більше ніж 109,8 %			-2,042			
			МК ₁₂	1	Менше ніж -15,0 %		X ₁₂	-1,179			
				2	-15,0 %	0,2 %		-0,952			
				3	0,2 %	1,4 %		0,128			
				4	1,4 %	3,0 %		0,705			
				5	3,0 %	7,8 %		0,848			
				6	7,8 %	12,3 %		1,136			
				7	Дорівнює або більше ніж 12,3 %			1,172			
			МК ₁₃	1	Менше ніж 1,3 %		X ₁₃	0,267			
				2	1,3 %	2,9 %		0,021			
				3	2,9 %	5,3 %		-0,087			
				4	5,3 %	11,5 %		-0,226			
				5	Дорівнює або більше ніж 11,5 %			-0,874			
			МК ₁₄	1	Менше ніж 7892,0 %		X ₁₄	0,822			
				2	7892,0 %	13070,6 %		0,928			
				3	13070,6 %	20467,5 %		0,595			
				4	20467,5 %	43276,8 %		-0,170			
				5	Дорівнює або більше ніж 43276,8 %			-1,129			
			3	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	Z = 1,936+ +0,359·X ₇ + +0,299·X ₈ + +0,616·X ₁₁ + +1,137·X ₁₃ + +0,183·X ₁₄ + +0,266·X ₁₇	МК ₇	1	Менше ніж 0,01 %		X ₇	1,611
							2	0,01 %	20,1 %		0,721
							3	20,1 %	35,0 %		0,300
							4	35,0 %	47,3 %		0,120
							5	47,3 %	74,0 %		-0,485
							6	Дорівнює або більше ніж 74,0 %			-1,789
МК ₈	1	Менше ніж 1084,81 %				X ₈	0,240				
	2	1084,81 %					3307,31 %	0,605			
	3	3307,31 %					7071,95 %	0,588			
	4	7071,95 %					15955,68 %	0,058			
	5	Дорівнює або більше ніж 15955,68 %					-0,889				
МК ₁₁	1	Менше ніж 3,41 %				X ₁₁	1,0628				
	2	3,41 %					6,23 %	1,0322			
	3	6,23 %					10,05 %	0,8455			
	4	10,05 %					15,59 %	0,6524			
	5	15,59 %					23,72 %	0,6217			
	6	23,72 %					39,42 %	0,2177			
	7	39,42 %					108,21 %	-0,5035			
	8	Дорівнює або більше ніж 108,21 %					-2,0424				
МК ₁₃	1	Менше ніж 0,001 %				X ₁₃	-0,237				
	2	0,001 %					0,1 %	0,061			
	3	Дорівнює або більше ніж 0,1 %					0,105				

Продовж. табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
			МК ₁₄	1	Менше ніж 6659,85 %		Х ₁₄	0,869
				2	6659,85 %	11153,31 %		0,757
				3	11153,31 %	17423,55 %		0,703
				4	17423,55 %	31566,09 %		0,099
				5	Дорівнює або більше ніж 31566,09 %			-1,201
			МК ₁₇	1	Менше ніж 122,3 %		Х ₁₇	-1,748
				2	122,3 %	341,78 %		-0,312
				3	341,78 %	611,73 %		0,351
				4	611,73 %	1725,96 %		0,456
				5	Дорівнює або більше ніж 1725,96 %			0,613
4	Фінансова та страхова діяльність, операції з нерухомим майном, професій-на, наукова та технічна діяльність, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування: секції К, L, M, N	$Z = 1,098 + 0,324 \cdot X_1 + 0,532 \cdot X_4 + 0,596 \cdot X_6 + 0,610 \cdot X_8 + 0,349 \cdot X_{16}$	МК ₁	1	Менше ніж -109,7 %		Х ₁	-1,0251
				2	-109,7 %	-40,5 %		-1,0055
				3	-40,5 %	-8,1 %		-0,5511
				4	-8,1 %	1,0 %		-0,2110
				5	1,0 %	20,5 %		0,3237
				6	20,5 %	72,4 %		0,834
				7	Дорівнює або більше ніж 72,4 %			0,927
			МК ₄	1	Менше ніж 2,0 %		Х ₄	-1,162
				2	2,0 %	25,9 %		-0,059
				3	25,9 %	85,8 %		0,119
				4	85,8 %	274,1 %		0,290
				5	Дорівнює або більше ніж 274,1 %			0,927
			МК ₆	1	Менше ніж 0,001 %		Х ₆	-1,142
				2	0,001 %	1,6 %		-0,986
				3	1,6 %	5,1 %		-0,551
				4	5,1 %	11,1 %		-0,281
				5	11,1 %	40,5 %		0,065
				6	40,5 %	80,6 %		0,881
				7	Дорівнює або більше ніж 80,6 %			1,308
			МК ₈	1	Менше ніж 557,8 %		Х ₈	0,504
				2	557,8 %	4032,3 %		0,648
				3	4032,3 %	13034,6 %		0,420
				4	13034,6 %	33402,1 %		-0,473
				5	Дорівнює або більше ніж 33402,1 %			-0,718
			МК ₁₆	1	Менше ніж -513,2 %		Х ₁₆	-1,201
				2	-513,2 %	-110,8 %		-0,828

				3	-110,8 %	-34,7 %		-0,635
				4	-34,7 %	-8,5 %		-0,281
				5	-8,5 %	0,4 %		0,092
				6	0,4 %	2,0 %		0,751
				7	Дорівнює або більше ніж 2,0 %			0,891

Продовж. табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
5	Інші: секції D, E, H, I, J, O, P, Q, R, S, T, U	$Z = 1,833 +$ $+0,562 \cdot X_1 +$ $+0,605 \cdot X_2 +$ $+0,833 \cdot X_5 +$ $+0,523 \cdot X_6 +$ $+0,534 \cdot X_8$	МК ₁	1	Менше ніж -59,2 %		X ₁	-1,185
				2	-59,2 %	-9,7 %		-0,710
				3	-9,7 %	2,1 %		-0,451
				4	2,1 %	31,1 %		0,514
				5	31,1 %	74,5 %		0,539
				6	Дорівнює або більше ніж 74,5 %			0,739
			МК ₂	1	Менше ніж 10,1 %		X ₂	-1,036
				2	10,1 %	22,1 %		-0,353
				3	22,1 %	33,5 %		-0,195
				4	33,5 %	48,6 %		-0,077
				5	48,6 %	82,5 %		0,084
				6	82,5 %	102,3 %		0,447
				7	102,3 %	129,9 %		0,665
				8	Дорівнює або більше ніж 129,9 %			0,699
			МК ₅	1	Менше ніж 387,2 %		X ₅	-0,055
				2	387,2 %	1266,4 %		0,137
				3	1266,4 %	3231,9 %		0,384
				4	3231,9 %	8885,4 %		0,188
				5	Дорівнює або більше ніж 8885,4 %			-0,491
			МК ₆	1	Менше ніж 7,7 %		X ₆	-0,782
				2	7,7 %	19,6 %		-0,382
				3	19,6 %	36,2 %		-0,161
				4	36,2 %	98,7 %		0,159
				5	98,7 %	166,7 %		0,739
				6	Дорівнює або більше ніж 166,7 %			0,798
			МК ₈	1	Менше ніж 663,0 %		X ₈	0,134
				2	663,0 %	2341,2 %		0,624
				3	2341,2 %	5413,6 %		0,354
				4	5413,6 %	14174,3 %		0,112
				5	Дорівнює або більше ніж 14174,3 %			-0,796

Другий етап. За даними фінансової звітності підприємства визначаються фінансові показники, які використовуються для розрахунку інтегрального показника фінансового стану боржника – юридичної особи (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

**Фінансові показники для розрахунку інтегрального показника
фінансового стану боржника – юридичної особи**

Фінансовий показник	Характеристика	Формула розрахунку	Алгоритм розрахунку для малого підприємства (рядки)
А	Б	В	Г
МК ₁ – показник капіталу	Частка капіталу в балансі підприємства	<u>Власний капітал</u> Валюта балансу (актив)	Ф. № 1-м: <u>1495, гр. 4</u> 1300, гр.4
МК ₂ – показник загальної ліквідності	Спроможність підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок оборотних активів	<u>Оборотні активи</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	Ф. № 1-м: (1125+1155+ +1100+1110+ <u>+1165), гр.4</u> 1695, гр.4
МК ₃ – показник покриття боргу прибутком до оподаткування	Спроможність обслуговування боргу прибутком до оподаткування	Фінансовий результат до <u>оподаткування</u> Чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання	Ф. № 2-м: <u>2290, гр.3</u> Ф. № 1-м: (1595+1600+ <u>+1610–1165),</u> гр.4
МК ₄ – показник швидкої ліквідності	Спроможність підприємства покривати короткострокові зобов'язання за рахунок високоліквідних активів	Високоліквідні <u>активи</u> Поточні зобов'язання і забезпечення	Ф. № 1-м: (1125+1155+ <u>+1165), гр.4</u> 1695, гр.4
МК ₅ – показник оборотності запасів	Період повного обороту запасів	<u>Запаси</u> Собівартість реалізованої продукції	Ф. № 1-м: (1100+1110), <u>гр.4 · 365</u> Ф. № 2-м: 2050, гр.3
МК ₆ – показник покриття боргу валовим прибутком	Спроможність обслуговування боргу валовим прибутком	<u>Валовий прибуток</u> Чисті короткострокові та довгострокові зобов'язання	Ф. № 2-м: <u>(2000–2050), гр.3</u> Ф. № 1-м: (1595+1600+ <u>+1610–1165),</u> гр.4
МК ₇ – показник заборгованості	Частка боргу підприємства до активів	Короткострокові та довгострокові <u>зобов'язання</u> Валюта балансу (актив)	Ф. № 1-м: (1595+1600+ <u>+1610), гр.4</u> 1300, гр.4

МК ₈ – показник оборотності кредиторської заборгованості	Період повного обороту кредиторської заборгованості	Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, <u>послуги</u> Собівартість реалізованої продукції	Ф. № 1-м: <u>1615, гр.4 · 365</u> Ф. № 2-м: 2050, гр.3
---	---	--	---

Продовж. табл. 4.2

А	Б	В	Г
МК ₁₁ – показник покриття боргу чистим доходом	Спроможність обслуговування боргу доходами від основного виду діяльності	Чисті короткострокові та довгострокові <u>зобов'язання</u> Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м: (1595+1600+ +1610–1165), <u>гр.4</u> Ф. № 2-м: 2000, гр.3
МК ₁₂ – показник покриття активів прибутком до оподаткування	Ефективність використання активів підприємства	Фінансовий результат до <u>оподаткування</u> Валюта балансу (актив)	Ф. № 2-м: <u>2290, гр.3</u> Ф. № 1-м: 1300, гр.4
МК ₁₃ – показник частки неопераційних елементів балансу	Частка активів, яка не має прямого відношення до операційної діяльності підприємства	<u>Неопераційні активи</u> Валюта балансу (актив)	Ф. № 1-м: (1030+1090+ +1160+1190), <u>гр.4</u> 1300, гр.4
МК ₁₄ – показник оборотності поточних активів	Період повного обороту поточних активів	<u>Поточні активи</u> Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 1-м: <u>1195, гр.4 · 365</u> Ф. № 2-м: 2000, гр.3
МК ₁₆ – показник рентабельності до оподаткування	Ефективність діяльності підприємства до оподаткування	Фінансовий результат до <u>оподаткування</u> Чистий дохід від реалізованої продукції	Ф. № 2-м: <u>2290, гр.3</u> 2200, гр.3
МК ₁₇ – показник покриття фінансових витрат валовим прибутком	Спроможність фінансування фінансових витрат валовим прибутком	Валовий прибуток (<u>збиток</u>) Чисті фінансові витрати	Ф. № 2-м: (2000–2050), <u>гр.3</u> 2270, гр.3

Для цілей розрахунку фінансових показників усі показники звітності враховуються зі знаком (+), як це передбачено відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, крім показників власного капіталу (форми № 1-м «Баланс», рядок 1495); фінансового результату до оподаткування, податку на прибуток та чистого прибутку (збитку) (форми № 2-м «Звіт про фінансові результати», рядки 2290, 2300 та 2350), які ураховуються зі знаком (–), якщо вони мають від'ємне значення.

Якщо під час розрахунку фінансових показників МК₁, МК₄, МК₁₂, МК₁₆ знаменник формули дорівнює нулю, то для розрахунку інтегрального показни-

ка береться значення показника X , що відповідає діапазону, який містить найменше зі значень, установлених для відповідного фінансового показника.

Якщо під час розрахунку фінансових показників $MK_2, MK_5, MK_7, MK_8, MK_{11}, MK_{13}, MK_{14}$ знаменник формули дорівнює нулю, то для розрахунку інтегрального показника береться значення показника X , що відповідає діапазону, який містить найбільше зі значень, установлених для відповідного фінансового показника.

Якщо під час розрахунку фінансових показників MK_3, MK_6, MK_{17} знаменник формули дорівнює нулю або є від'ємним, то під час розрахунку інтегрального показника фінансовий показник не враховується (значенню відповідного показника X_i присвоюється 0).

Значення фінансових показників (K_i) та відповідних їм показників (X_i) відображаються у табл. 4.5.

Третій етап. Розраховується інтегральний показник фінансового стану боржника – юридичної особи (за моделлю табл. 4.1).

Базовий рік:

$Z =$

Звітний рік:

$Z =$

Значення інтегрального показника заносяться у табл. 4.5.

Четвертий етап. Визначається клас боржника – юридичної особи залежно від значення інтегрального показника (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Визначення класу боржника – юридичної особи для малого підприємства за інтегральним показником

№ з/п	Вид економічної діяльності	Діапазони значень інтегрального показника за класами				
		значення	клас 1	клас 2	клас 3	клас 4
1.	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	Більше або дорівнює	+3,99	+3,56	+3,13	+2,69
		Менше ніж	-	+3,99	+3,56	+3,13
2.	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	Більше або дорівнює	+2,87	+2,40	+1,93	+1,46
		Менше ніж	-	+2,87	+2,40	+1,93
3	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	Більше або дорівнює	+3,24	+2,69	+2,13	+1,58
		Менше ніж	-	+3,24	+2,69	+2,13
4.	Фінансова та страхова діяльність, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, діяльність у сфері адміністративного та до-	Більше або дорівнює	+2,85	+2,32	+1,79	+1,26
		Менше	-	+2,85	+2,32	+1,79

	поміжного обслуговування: секції K, L, M, N	ніж				
5.	Інші: секції D, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U	Більше або дорівнює	+3,25	+2,75	+2,26	+1,77
		Менше ніж	-	+3,25	+2,75	+2,26

Продовж. табл. 4.3

№ з/п	Вид економічної діяльності	Діапазони значень інтегрального показника за класами				
		клас 5	клас 6	клас 7	клас 8	клас 9
1.	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	+2,26	+1,83	+1,40	+0,97	-
		+2,69	+2,26	+1,83	+1,40	+0,97
2.	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	+0,99	+0,52	+0,05	-0,43	-
		+1,46	+0,99	+0,52	+0,05	-0,43
3	Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	+1,03	+0,47	-0,08	-0,63	-
		+1,58	+1,03	+0,47	-0,08	-0,63
4.	Фінансова та страхова діяльність, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування: секції K, L, M, N	+0,73	+0,20	-0,33	-0,86	-
		+1,26	+0,73	+0,20	-0,33	-0,86
5.	Інші: секції D, E, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U	+1,27	+0,78	+0,28	-0,21	-
		+1,77	+1,27	+0,78	+0,28	-0,21

Банк коригує визначений на підставі розрахунку інтегрального показника фінансового стану клас боржника – юридичної особи, застосовуючи коригуючі фактори, а саме щодо:

1) своєчасності сплати боргу боржником – юридичною особою з дотриманням таких вимог:

у разі наявності факту прострочення боргу від 31 до 60 днів – банк визначає клас не вище 5; від 61 до 90 днів – не вище 8; 91 та більше днів – не вище 10;

2) належності боржника до групи юридичних осіб під спільним контролем/групи пов'язаних контрагентів;

3) ознак, що свідчать про високий кредитний ризик боржника/контрагента;

4) вимог щодо визнання/припинення визнання банком дефолту боржника/контрагента;

5) інформації з Кредитного реєстру про нижчий (гірший) від визначеного банком клас боржника:

якщо клас боржника 9 – банк понижує визначений ним клас цього боржника на два класи, але не нижче 9;

якщо клас боржника 10 – банк понижує визначений ним клас цього боржника на три класи.

Клас боржника – юридичної особи відображається у табл. 4.5.

П'ятий етап. Визначається значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи виходячі зі скоригованого класу боржника (табл. 4.4).

Банк під час визначення значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи в межах установленого діапазону також ураховує: ди-

Таблиця 4.4

Діапазони значень коефіцієнта ймовірності дефолту (PD) боржника – юридичної особи

Клас боржника – юридичної особи	Діапазони значень коефіцієнтів PD				
	сільське господарство, лісове господарство та риб-не господарство: секція А	добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промисловість, будівництво: секції В, С, F	оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	фінансова та страхова діяльність, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та технічна діяльність, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування: секції К, L, М, N	інші: секції D, E, H, I, J, O, P, Q, R, S, T, U
1	0,005- 0,013	0,005-0,022	0,005-0,018	0,005-0,030	0,005-0,024
2	0,014- 0,023	0,023-0,044	0,019-0,03	0,031-0,051	0,025-0,041
3	0,024- 0,048	0,045-0,086	0,031-0,06	0,052-0,069	0,042-0,059
4	0,049-0,09	0,087-0,11	0,061-0,09	0,07-0,09	0,06-0,10
5	0,10-0,14	0,12-0,17	0,10-0,14	0,10-0,12	0,11-0,14
6	0,15-0,18	0,18-0,20	0,15-0,21	0,13-0,16	0,15-0,19
7	0,19-0,25	0,21-0,29	0,22-0,27	0,17-0,21	0,20-0,24
8	0,26-0,32	0,30-0,38	0,28-0,38	0,22-0,29	0,25-0,32
9	0,33-0,99	0,39-0,99	0,39-0,99	0,30-0,99	0,33-0,99
10	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

наміку фактичних значень інтегрального показника; якість менеджменту боржника – юридичної особи; наявність та активність ринків збуту продукції; наявність та стан виконання бізнес-плану; інші події та обставини, що можуть впливати на припинення виконання боржником своїх зобов'язань. Порядок ураховання впливу такої інформації в межах передбаченого Положенням № 351 для боржника – юридичної особи діапазону банк визначає у внутрішньобанківському положенні.

Коефіцієнт ймовірності дефолту відображається у табл. 4.5.

Таблиця 4.5

Фінансові показники (K_i), відповідні їм показники (X_i) і клас боржника – юридичної особи

Назва фінансового показника	_____ р.		_____ р.	
	Значення МК _i , %	Значення X _i	Значення МК _i , %	Значення X _i
1				
Інтегральний показник фінансового стану боржника – юридичної особи	×		×	
Клас боржника – юридичної особи	×		×	
Коефіцієнт ймовірності дефолту боржника – юридичної особи	×		×	

1. Приклад: Показник капіталу (МК₁).

**ТЕМА 5
ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР**

1. Оцінювання формування доходів, витрат та фінансових результатів за даними форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»

Завдання 5.1

Проведіть оцінювання складу, структури та динаміки доходів підприємства (табл. 5.1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.1

Оцінювання складу, структури та динаміки доходів підприємства

Вид доходів	Рядок форми № 2-м	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1×100
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000						
Інші операційні доходи	2120						
Інші доходи	2240						
Усього доходів	2280		100,0		100,0		

Завдання 5.2

Проведіть оцінювання складу, структури та динаміки витрат підприємства (табл. 5.2). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.2

Оцінювання складу, структури та динаміки витрат підприємства

Вид витрат	Рядок форми № 2-м	р.		р.		Відхилення (+,-)	
		сума, тис. грн	частка, %	сума, тис. грн	частка, %	абсолютне, тис. грн	відносне, %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=5÷1×100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050						
Інші операційні витрати	2180						
Інші витрати	2270						
Усього витрат	2285		100,0		100,0		

Завдання 5.3

За методикою, наведеною на рис. 5.1 і в табл. 5.3, проведіть оцінювання формування, структури та динаміки фінансових результатів діяльності підприємства.

ємства (табл. 5.4). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

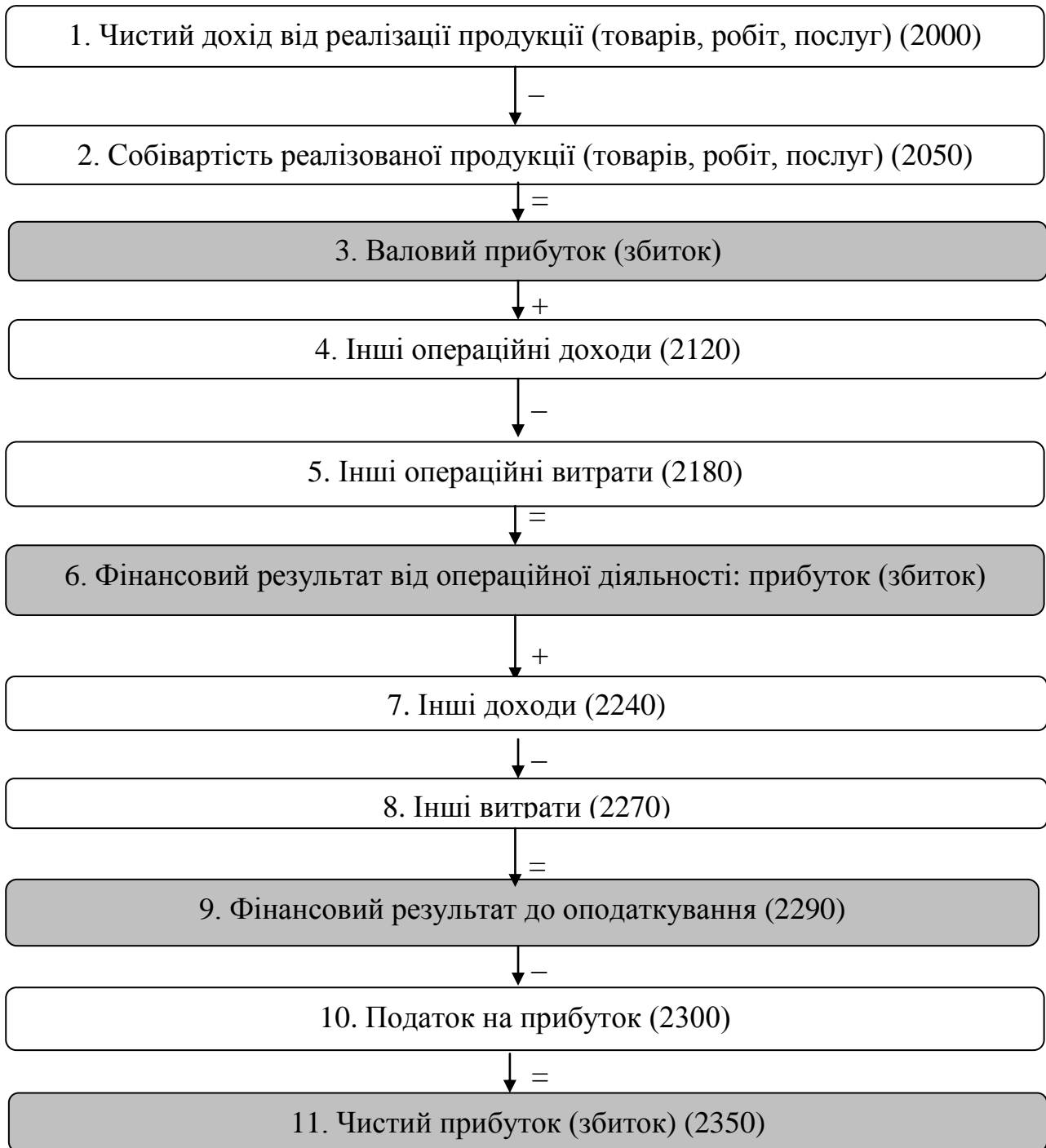

Рис. 5.1. Послідовність формування показників фінансових результатів за інформацією форми № 2-м «Звіт про фінансові результати»

Таблиця 5.3

Види фінансових результатів діяльності підприємства

Вид фінансових результатів	Порядок розрахунку за даними форми № 2-м (рядки)
----------------------------	--

Валовий прибуток (збиток)	2000–2050
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	2000+2120–2050–2180
Фінансовий результат до оподаткування	2290=2280–2285
Чистий прибуток (збиток)	2350=2290–2300

Таблиця 5.4

Оцінювання формування, структури та динаміки фінансових результатів діяльності підприємства

№ з/п	Показник	р.		р.		— р. у % до — р. ⁴
		сума, тис. грн	част- ка, %	сума, тис. грн	част- ка, %	
А	Б	1	2	3	4	$5=3 \div 1 \times 100$
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		×		×	
2.	Операційні витрати		100,0		100,0	
	у тому числі:					
	а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)					
	б) інші операційні витрати					
3.	Валовий прибуток (збиток)		×		×	
4.	У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(п.3 \div п.1 \times 100)^1$	×		×		×
5.	Інші операційні доходи		×		×	
6.	Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)		×		×	
7.	Інші доходи		×		×	
8.	Інші витрати		×		×	
9.	Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)		×		×	
10.	Податок на прибуток		×		×	
11.	Чистий прибуток (збиток)		×		×	
12.	У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) $(п.11 \div п.1 \times 100)^2$	×		×		×
13.	У % до валового прибутку $(п.11 \div п.3 \times 100)^3$	×		×		×

Розрахунки проводяться за умови одержання:

1. Валового прибутку.

2. Чистого прибутку.

3. Чистого прибутку і валового прибутку.

4. Темп зростання показників 3, 6, 9, 11 визначається за умови однакового виду фінансових результатів (прибуток або збиток) за два роки.

2. Факторний аналіз чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Завдання 5.4

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів (середньорічної вартості майна і ресурсовіддачі) на зміну чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Сформулюйте висновки, в яких розкрийте характер впливу екстенсивного та інтенсивного чинників на динаміку результативного показника.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

За методикою, наведеною в табл. 5.5, заповнюється табл. 5.6.

Таблиця 5.5

Показники вихідної інформації, тис. грн

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
Середньорічна вартість майна	Ф. № 1-м: (1300, гр.3+1300, гр.4)÷2
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2000

Таблиця 5.6

Вихідна інформація для факторного аналізу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

№ з/п	Показник	Умовне позначення	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
					абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
1.	Середньорічна вартість майна, тис. грн	М				
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	ЧД				
3.	Ресурсовіддача, грн / грн (п.2÷п.1)	РВ				

Модель факторного аналізу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$ЧД = М \times РВ. \quad (5.1)$$

За даними табл. 5.6 розраховується умовне значення результативного показника, тис. грн:

$$ЧД_{ум} = М_1 \times РВ_0. \quad (5.2)$$

$$ЧД_{ум} =$$

Загальна зміна (+,-) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн:

$$\Delta ЧД = ЧД_1 - ЧД_0, \quad (5.3)$$

$\Delta ЧД =$

у тому числі за рахунок факторів:

1) середньорічної вартості майна (екстенсивний чинник):

$$\Delta ЧД_M = ЧД_{УМ} - ЧД_0; \quad (5.4)$$

$\Delta ЧД_M =$

2) ресурсовіддачі (інтенсивний чинник):

$$\Delta ЧД_{PB} = ЧД_1 - ЧД_{УМ}; \quad (5.5)$$

$\Delta ЧД_{PB} =$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ЧД = \Delta ЧД_M + \Delta ЧД_{PB}; \quad (5.6)$$

$\Delta ЧД =$

3. Факторний аналіз показників фінансових результатів

Завдання 5.5

Із використанням адитивних моделей за даними табл. 5.7 проведіть оцінювання факторів формування показників фінансових результатів за видами діяльності підприємства. Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.7

Вихідна інформація для оцінювання факторів формування показників фінансових результатів, тис. грн

№ з/п	Показник	Рядок форми № 2-м	Умовне позначення	____ р.	____ р.	Відхилення (+,-)
А	Б	В	Г	1	2	3
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	ЧД			
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	С			
3.	Валовий прибуток (збиток)	п.1–п.2	ВП			
4.	Інші операційні доходи	2120	ІОД			
5.	Інші операційні витрати	2180	ІОВ			
6.	Операційний дохід	п.1+п.4	ОД			
7.	Операційні витрати	п.2+п.5	ОВ			
8.	Фінансовий результат від	п.6–п.7	ФРОД			

	операційної діяльності: прибуток (збиток)					
9.	Інші доходи	2240	ІД			
10.	Інші витрати	2270	ІВ			

Продовж. табл. 5.7

А	Б	В	Г	1	2	3
11.	Фінансовий результат від інших видів діяльності: прибуток (збиток)	п.9– –п.10	ФРІД			
12.	Фінансовий результат до оподаткування	2290	ФРДО			
13.	Податок на прибуток	2300	ПП			
14.	Чистий прибуток (збиток)	2350	ЧП			

Фактори формування показників фінансових результатів аналізують за інформацією графі «Відхилення (+,-)» табл. 5.7 із використанням адитивних факторних моделей.

1. Модель факторного аналізу валового прибутку (збитку):

$$\hat{A}\ddot{I} = \times\hat{A} - \ddot{N}. \quad (5.7)$$

Загальна зміна (+,-) валового прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta ВП = \quad (5.8)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta ВП_{чд} = \quad (5.9)$$

2) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta ВП_{с} = \quad (5.10)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ВП = \Delta ВП_{чд} + \Delta ВП_{с}; \quad (5.11)$$

$$\Delta ВП = \quad (5.12)$$

2. Моделі факторного аналізу фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності.

1. Перший варіант:

$$\hat{O}\hat{D}\hat{I}\hat{A} = \hat{A}\ddot{I} + \hat{I}\hat{A} - \hat{I}\hat{A}. \quad (5.13)$$

Загальна зміна (+,-) фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності, тис. грн:

$$\Delta ФРОД = \quad (5.14)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) валового прибутку (збитку):

$$\Delta ФРОД_{ВП} = \quad (5.15)$$

2) інших операційних доходів:

$$\Delta ФРОД_{ЮД} = \quad (5.16)$$

3) інших операційних витрат:

$$\Delta ФРОД_{ЮВ} = \quad (5.17)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\PhiРОД = \Delta\PhiРОД_{ВП} + \Delta\PhiРОД_{ЮД} + \Delta\PhiРОД_{ЮВ}; \quad (5.18)$$

$$\Delta\PhiРОД = \quad (5.19)$$

II. Другий варіант:

$$\hat{O}\hat{D}\hat{I}\hat{A} = \hat{I}\hat{A} - \hat{I}\hat{A} = \times\hat{A} + {}^2\hat{I}\hat{A} - \tilde{N} - {}^2\hat{I}\hat{A}. \quad (5.20)$$

Загальна зміна (+,-) фінансового результату (прибутку, збитку) від операційної діяльності, тис. грн:

$$\Delta\PhiРОД = \quad (5.21)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) операційного доходу:

$$\Delta\PhiРОД_{ОД} = \quad (5.22)$$

з нього:

1.1) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta\PhiРОД_{ЧД} = \quad (5.23)$$

1.2) інших операційних доходів:

$$\Delta\PhiРОД_{ЮД} = \quad (5.24)$$

2) операційних витрат:

$$\Delta\PhiРОД_{ОВ} = \quad (5.25)$$

з нього:

2.1) собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг):

$$\Delta\PhiРОД_{С} = \quad (5.26)$$

2.2) інших операційних витрат:

$$\Delta\PhiРОД_{ЮВ} = \quad (5.27)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\PhiРОД = \Delta\PhiРОД_{ОД} + \Delta\PhiРОД_{ОВ} = \Delta\PhiРОД_{ЧД} + \Delta\PhiРОД_{ЮД} + \Delta\PhiРОД_{С} + \Delta\PhiРОД_{ЮВ}; \quad (5.28)$$

$$\Delta\PhiРОД = \quad (5.29)$$

3. Модель факторного аналізу фінансового результату до оподаткування:

$$\hat{O}\hat{D}\hat{A}\hat{I} = \hat{O}\hat{D}\hat{I}\hat{A} + \hat{O}\hat{D}{}^2\hat{A} = (\hat{I}\hat{A} - \hat{I}\hat{A}) + ({}^2\hat{A} - {}^2\hat{A}). \quad (5.30)$$

Загальна зміна (+,-) фінансового результату до оподаткування, тис. грн:

$$\Delta\PhiРДО = \quad (5.31)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату від операційної діяльності:

$$\Delta\PhiРДО_{ФРОД} = \quad (5.32)$$

з нього:

1.1) операційного доходу:

$$\Delta\PhiРДО_{ОД} = \quad (5.33)$$

1.2) операційних витрат:

$$\Delta\PhiРДО_{ОВ} = \quad (5.34)$$

2) фінансового результату від інших видів діяльності:

$$\Delta\PhiРДО_{\PhiРІД} = \quad (5.35)$$

з нього:

2.1) інших доходів:

$$\Delta\PhiРДО_{ІД} = \quad (5.36)$$

2.2) інших витрат:

$$\Delta\PhiРДО_{ІВ} = \quad (5.37)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\PhiРДО = \Delta\PhiРДО_{\PhiРОД} + \Delta\PhiРДО_{\PhiРІД} = \Delta\PhiРДО_{ОД} + \Delta\PhiРДО_{ОВ} + \Delta\PhiРДО_{ІД} + \Delta\PhiРДО_{ІВ}; \quad (5.38)$$

$$\Delta\PhiРДО = \quad (5.39)$$

4. Моделі факторного аналізу чистого прибутку (збитку).

I. Перший варіант:

$$\times\ddot{I} = \hat{O}\hat{D}\hat{A}\hat{I} - \ddot{I} \quad (5.40)$$

Загальна зміна (+,-) чистого прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta\text{ЧП} = \quad (5.41)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату до оподаткування:

$$\Delta\text{ЧП}_{\PhiРДО} = \quad (5.42)$$

2) податку на прибуток:

$$\Delta\text{ЧП}_{\text{ПП}} = \quad (5.43)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta\text{ЧП} = \Delta\text{ЧП}_{\PhiРДО} + \Delta\text{ЧП}_{\text{ПП}}; \quad (5.44)$$

$$\Delta\text{ЧП} = \quad (5.45)$$

II. Другий варіант:

$$\times\ddot{I} = \hat{O}\hat{D}\hat{I}\hat{A} + \hat{O}\hat{D}^2\hat{A} - \ddot{I} = (\hat{I}\hat{A} - \hat{I}\hat{A}) + (^2\hat{A} - ^2\hat{A}) - \ddot{I} \quad (5.46)$$

Загальна зміна (+,-) чистого прибутку (збитку), тис. грн:

$$\Delta\text{ЧП} = \quad (5.47)$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) фінансового результату від операційної діяльності:

$$\Delta\text{ЧП}_{\PhiРОД} = \quad (5.48)$$

з нього:

1.1) операційного доходу:

$$\Delta\text{ЧП}_{ОД} = \quad (5.49)$$

1.2) операційних витрат:

$$\Delta\text{ЧП}_{ОВ} = \quad (5.50)$$

2) фінансового результату від інших видів діяльності:

$$\Delta\text{ЧП}_{\PhiРІД} = \quad (5.51)$$

з нього:

2.1) інших доходів:

$$\Delta\text{ЧП}_{ІД} = \quad (5.52)$$

2.2) інших витрат:

$$\Delta\text{ЧП}_{ІВ} = \quad (5.53)$$

3) податку на прибуток:

$$\Delta ЧП_{III} = \quad (5.54)$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta ЧП = \Delta ЧП_{ФРОД} + \Delta ЧП_{ФРИД} + \Delta ЧП_{III} = \Delta ЧП_{ОД} + \Delta ЧП_{ОВ} + \Delta ЧП_{ІД} + \Delta ЧП_{ІВ} + \Delta ЧП_{III}; \quad (5.55)$$

$$\Delta ЧП = \quad (5.56)$$

4. Розрахунок і факторний аналіз показників рентабельності

Завдання 5.6

За методикою, наведеною в табл. 5.8, проведіть розрахунок та оцінювання динаміки показників рентабельності та окупності діяльності підприємства (табл. 5.9). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 5.8

Система показників рентабельності та окупності діяльності підприємства

Показник	Економічний зміст	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
А	Б	В
Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)		
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %	<u>Валовий прибуток (збиток)</u> Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: $(2000 - 2050) \times 100$ Ф. № 2-м: 2050
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %	Фінансовий результат від операційної діяльності: <u>прибуток (збиток)</u> Операційні витрати	Ф. № 2-м: $(2000 + 2120 - 2050 - 2180) \times 100$ Ф. № 2-м: 2050 + 2180
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	Фінансовий результат до оподаткування Витрати господарської діяльності	Ф. № 2-м: 2290×100 Ф. № 2-м: 2285
Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %	<u>Чистий прибуток (збиток)</u> Витрати господарської діяльності	Ф. № 2-м: 2350×100 Ф. № 2-м: 2285
Коефіцієнт окупності виробничих витрат	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2000 Ф. № 2-м: 2050
Коефіцієнт окупності операційних витрат	<u>Операційний дохід</u> Операційні витрати	Ф. № 2-м: 2000 + 2120 Ф. № 2-м: 2050 + 2180
Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)		
Рентабельність (збитковість) продажу, %	<u>Валовий прибуток (збиток)</u> Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: $(2000 - 2050) \times 100$ Ф. № 2-м: 2000
Рентабельність (збитковість) доходу від опера-	Фінансовий результат від операційної діяльності:	Ф. № 2-м: $(2000 + 2120 - 2050 - 2180) \times 100$

ційної діяльності, %	<u>прибуток (збиток)</u> Операційний дохід	Ф. № 2-м: 2000+2120
Показники рентабельності та окупності капіталу (ресурсні показники)		

Продовж. табл. 5.8

А	Б	В
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування Середньорічна вартість капіталу	<u>Ф. № 2-м: 2290×100</u> Ф. № 1-м: (1900, гр.3+ +1900, гр.4)÷2
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %	<u>Чистий прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість капіталу	<u>Ф. № 2-м: 2350×100</u> Ф. № 1-м: (1900, гр.3+ +1900, гр.4)÷2
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	Фінансовий результат до оподаткування Середньорічна вартість власного капіталу	<u>Ф. № 2-м: 2290×100</u> Ф. № 1-м: (1495, гр.3+ +1495, гр.4)÷2
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	<u>Чистий прибуток (збиток)</u> Середньорічна вартість власного капіталу	<u>Ф. № 2-м: 2350×100</u> Ф. № 1-м: (1495, гр.3+ +1495, гр.4)÷2
Коефіцієнт окупності сукупного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Середньорічна вартість капіталу	<u>Ф. № 2-м: 2000</u> Ф. № 1-м: (1900, гр.3+ +1900, гр.4)÷2
Коефіцієнт окупності власного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) Середньорічна вартість власного капіталу	<u>Ф. № 2-м: 2000</u> Ф. № 1-м: (1495, гр.3+ +1495, гр.4)÷2
Період окупності сукупного капіталу, років	Середньорічна вартість капіталу Чистий прибуток	Ф. № 1-м: (1900, гр.3+ +1900, гр.4)÷2 Ф. № 2-м: 2350
Період окупності власного капіталу, років	Середньорічна вартість власного капіталу Чистий прибуток	Ф. № 1-м: (1495, гр.3+ +1495, гр.4)÷2 Ф. № 2-м: 2350

Таблиця 5.9

Показники рентабельності та окупності діяльності підприємства

Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)
А	1	2	3
Показники рентабельності та окупності витрат (витратні показники)			
Рентабельність (збитковість) виробничих витрат, %			
Рентабельність (збитковість) операційних витрат, %			
Загальна рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %			

Чиста рентабельність (збитковість) витрат господарської діяльності, %			
Коефіцієнт окупності виробничих витрат			
Коефіцієнт окупності операційних витрат			
Показники рентабельності реалізованої продукції (дохідні показники)			

Продовж. табл. 5.9

А	1	2	3
Рентабельність (збитковість) продажу, %			
Рентабельність (збитковість) доходу від операційної діяльності, %			
Показники рентабельності та окупності капіталу (ресурсні показники)			
Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %			
Чиста рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %			
Загальна рентабельність (збитковість) власного капіталу, %			
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %			
Коефіцієнт окупності сукупного капіталу			
Коефіцієнт окупності власного капіталу			
Період окупності сукупного капіталу, років			
Період окупності власного капіталу, років			

Завдання 5.7

За допомогою способу ланцюгових підстановок визначте вплив факторів на зміну показника загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу. Сформулюйте висновки та обґрунтуйте шляхи підвищення загальної рентабельності сукупного капіталу.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки, табл. 5.8.

Методика виконання

Модель факторного аналізу показника загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу:

$$PK = \frac{\Phi P}{K} \times 100 = \frac{\Phi P \times ЧД}{K \times ЧД} \times 100 = \frac{\Phi P}{ЧД} \times 100 \times \frac{ЧД}{K} = PP \times КОК, \quad (5.57)$$

де PK – загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, %;

ΦP – фінансовий результат до оподаткування;

K – середньорічна вартість капіталу;

$ЧД$ – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

PP – рентабельність (збитковість) реалізації, %;

$КОК$ – коефіцієнт обертання капіталу.

Отже, на зміну загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу впливають два фактори:

- 1) рентабельність (збитковість) реалізації (PP);
- 2) коефіцієнт обертання капіталу ($КОК$).

Порядок визначення показників 1-3 табл. 5.10 наведений у табл. 5.8.

Таблиця 5.10

Вихідна інформація для факторного аналізу загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу підприємства

№ з/п	Показник	Умовне позначення	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
					абсолютне	відносне, %
А	Б	В	1	2	3=2-1	4=3÷1×100
1.	Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн	ФР				
2.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн	ЧД				
3.	Середньорічна вартість капіталу, тис. грн	К				
4.	Загальна рентабельність (збитковість) сукупного капіталу, % (п.1÷п.3×100)	РК				×
5.	Рентабельність (збитковість) реалізації, % (п.1÷п.2×100)	РР				×
6.	Коефіцієнт обертання капіталу (п.2÷п.3)	КОК				

За даними табл. 5.10 розраховують умовний показник загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, %:

$$PK_{\text{УМ}} = PP_1 \times KOK_0; \quad (5.58)$$

$$PK_{\text{УМ}} =$$

Загальна зміна (+,-) загальної рентабельності (збитковості) сукупного капіталу, в. п.:

$$\Delta PK = PK_1 - PK_0, \quad (5.59)$$

$$\Delta PK =$$

у тому числі за рахунок факторів:

1) рентабельності (збитковості) реалізації:

$$\Delta PK_{PP} = PK_{\text{УМ}} - PK_0; \quad (5.60)$$

$$\Delta PK_{PP} =$$

2) коефіцієнта обертання капіталу:

$$\Delta PK_{KOK} = PK_1 - PK_{\text{УМ}}; \quad (5.61)$$

$$\Delta PK_{KOK} =$$

Перевірка розрахунку:

$$\Delta PK = \Delta PK_{PP} + \Delta PK_{KOK}; \quad (5.62)$$

$$\Delta PK =$$

ТЕМА 6 ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

1. Аналіз дотримання «золотого правила економіки підприємства»

Завдання 6.1

Визначте темпи зростання величини активів, чистого доходу та чистого прибутку для перевірки дотримання «золотого правила економіки підприємства» (табл. 6.1). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Порядок визначення показників вихідної інформації:

1. Середньорічна вартість активів – форма № 1-м: (ряд. 1300, гр.3+ряд. 1300, гр.4)÷2.
2. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – форма № 2-м: ряд. 2000.
3. Чистий прибуток – форма № 2-м: ряд. 2350.

Таблиця 6.1

Аналіз показників динаміки для перевірки дотримання «золотого правила економіки підприємства»

Показник	____ р.	____ р.	Темп зростання, %
Середньорічна вартість активів, тис. грн			
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн			
Чистий прибуток, тис. грн			

«Золоте правило економіки підприємства» буде дотримуватися за такого співвідношення показників динаміки:

$$T_{\text{ЧП}} > T_{\text{ЧД}} > T_{\text{А}} > 100 \%, \quad (6.1)$$

де $T_{\text{ЧП}}$ – темп зростання (зниження) чистого прибутку;

$T_{\text{ЧД}}$ – темп зростання (зниження) чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);

$T_{\text{А}}$ – темп зростання (зниження) середньорічної вартості активів.

2. Комплексне оцінювання ділової активності підприємства за системою показників оборотності активів і пасивів

Завдання 6.2

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 6.2, проведіть розрахунок та оцінювання динаміки показників оборотності активів і пасивів, які характеризують ділову активність підприємства (табл. 6.3). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.2

Вихідна інформація для розрахунку показників ділової активності підприємства

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2050
Середньорічна вартість активів	Ф. № 1-м: $(1300, \text{гр.3}+1300, \text{гр.4})\div 2$
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1-м: $(1195, \text{гр.3}+1195, \text{гр.4})\div 2$
Середньорічна вартість запасів	Ф. № 1-м: $((1100+1110), \text{гр.3}+(1100+1110), \text{гр.4})\div 2$
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1-м: $(1125+1135+1155), \text{гр.3}+(1125+1135+1155), \text{гр.4})\div 2$
Середньорічна вартість власного капіталу	Ф. № 1-м: $(1495, \text{гр.3}+1495, \text{гр.4})\div 2$
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1-м: $((\text{сума із 1610 по 1630}^1), \text{гр.3}+(\text{сума із 1610 по 1630}^1), \text{гр.4})\div 2$

1. Без урахування ряд. 1621.

Таблиця 6.3

Аналіз ділової активності підприємства за показниками оборотності активів і пасивів

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
Вихідна інформація, тис. грн					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
3.	Середньорічна вартість активів				
4.	Середньорічна вартість оборотних активів				
5.	Середньорічна вартість запасів				
6.	Середньорічна величина поточної				

	дебіторської заборгованості				
7.	Середньорічна вартість власного капіталу				
8.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				

Продовж. табл. 6.3

А	Б	1	2	3	4
Показники ділової активності (оборотності активів і пасивів)					
9.	Коефіцієнт обертання активів (п.1÷п.3)				
10.	Тривалість одного обороту активів, днів (360÷п.9)				
11.	Коефіцієнт обертання оборотних активів (п.1÷п.4)				
12.	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів (360÷п.11)				
13.	Коефіцієнт обертання запасів (п.2÷п.5)				
14.	Тривалість одного обороту запасів, днів (360÷п.13)				
15.	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості (п.1÷п.6)				
16.	Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів (360÷п.15)				
17.	Коефіцієнт обертання власного капіталу (п.1÷п.7)				
18.	Тривалість одного обороту власного капіталу, днів (360÷п.17)				
19.	Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2÷п.8)				
20.	Тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості, днів (360÷п.19)				
21.	Тривалість операційного циклу, днів (п.14+п.16)				
22.	Тривалість фінансового циклу, днів (п.21–п.20)				

3. Оцінювання стану та динаміки розрахунково-платіжних відносин

Завдання 6.3

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз поточної дебіторської заборгованості підприємства (табл. 6.4). Сформулюйте висновки щодо стану та динаміки розрахунків підприємства з дебіторами.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.4

Горизонтальний і вертикальний аналіз поточної дебіторської заборгованості (станом на кінець року)

Вид поточної дебіторської заборгованості	Рядок форми № 1-м	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %
А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1×100
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125							
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135							
у тому числі з податку на прибуток	1136							
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155							
Усього			100,0		100,0		—	

Завдання 6.4

Проведіть горизонтальний і вертикальний аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства (табл. 6.5). Сформулюйте висновки щодо стану та динаміки платежів підприємства перед кредиторами.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.5

Горизонтальний і вертикальний аналіз поточної кредиторської заборгованості підприємства (станом на кінець року)

Вид поточної кредиторської заборгованості	Рядок форми № 1-м	р.		р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	частки, в. п.	у %

А	Б	1	2	3	4	5=3-1	6=4-2	7=5÷1 ×100
Поточна креди- торська забор- гованість за:								

Продовж. табл. 6.5

А	Б	1	2	3	4	5	6	7
довгострокови- ми зобов'язан- нями	1610							
товари, роботи, послуги	1615							
розрахунками з бюджетом	1620							
у тому числі з податку на прибуток	1621							
розрахунками зі страхування	1625							
розрахунками з оплати праці	1630							
Усього			100,0		100,0		—	

Завдання 6.5

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 6.6, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників комплексного оцінювання поточної дебіторської заборгованості (табл. 6.7). Сформулюйте висновки щодо характеру змін у розрахункових відносинах підприємства.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.6

Вихідна інформація для розрахунку показників комплексного оцінювання поточної дебіторської заборгованості

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2000
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1-м: $(1125+1135+1155)$, гр.3+ $(1125+1135+1155)$, гр.4)÷2
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1-м: $((\text{сума із 1610 по 1630}^1)$, гр.3+ $(\text{сума із 1610 по 1630}^1)$, гр.4)÷2
Середньорічна вартість майна	Ф. № 1-м: $(1300, \text{ гр.3}+1300, \text{ гр.4})\div 2$
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1-м: $(1195, \text{ гр.3}+1195, \text{ гр.4})\div 2$

1. Без урахування ряд. 1621.

Таблиця 6.7

**Комплексне оцінювання поточної дебіторської заборгованості
за системою відносних показників**

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
Вихідна інформація, тис. грн					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				
3.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
4.	Середньорічна вартість майна				
5.	Середньорічна вартість оборотних активів				
Показники комплексного оцінювання поточної дебіторської заборгованості					
6.	Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості (п.1÷п.2)				
7.	Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів (360÷п.6)				
8.	Частка поточної дебіторської заборгованості в майні, % (п.2÷п.4×100)				×
9.	Частка поточної дебіторської заборгованості в оборотних активах, % (п.2÷п.5×100)				×
10.	Коефіцієнт співвідношення поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованостей (п.2÷п.3)				
11.	Відношення поточної дебіторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.2÷п.1×100)				×

Завдання 6.6

За вихідною інформацією, наведеною в табл. 6.8, проведіть розрахунок і проаналізуйте динаміку показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості (табл. 6.9). Сформулюйте висновки щодо характеру змін у платіжних відносинах підприємства.

Вихідна інформація: Фінансова звітність малого підприємства (форма № 1-м «Баланс», форма № 2-м «Звіт про фінансові результати») за два роки.

Методика виконання

Таблиця 6.8

Вихідна інформація для розрахунку показників комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості

Показник	Порядок розрахунку за даними форм № 1-м, 2-м (рядки, графи)
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	Ф. № 2-м: 2050
Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості	Ф. № 1-м: ((сума із 1610 по 1630 ¹), гр.3+(сума із 1610 по 1630 ¹), гр.4)÷2
Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості	Ф. № 1-м: (1125+1135+1155), гр.3+(1125+1135+1155), гр.4)÷2
Середньорічна вартість капіталу	Ф. № 1-м: (1900, гр.3+1900, гр.4)÷2
Середньорічна величина зобов'язань і забезпечень	Ф. № 1-м: ((1595+1695+1700), гр.3+(1595+1695+1700), гр.4)÷2
Середньорічна величина поточних зобов'язань	Ф. № 1-м: (1695, гр.3+1695, гр.4)÷2
Середньорічна вартість оборотних активів	Ф. № 1-м: (1195, гр.3+1195, гр.4)÷2

1. Без урахування ряд. 1621.

Таблиця 6.9

Комплексне оцінювання поточної кредиторської заборгованості за системою відносних показників

№ з/п	Показник	___ р.	___ р.	Відхилення (+,-)	
				абсолютне	відносне, %
А	Б	1	2	3=2-1	4=3÷1 ×100
Вихідна інформація, тис. грн					
1.	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)				
2.	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)				
3.	Середньорічна величина поточної кредиторської заборгованості				
4.	Середньорічна величина поточної дебіторської заборгованості				
5.	Середньорічна вартість капіталу				
6.	Середньорічна величина зобов'язань				

7.	Середньорічна величина поточних зобов'язань				
8.	Середньорічна вартість оборотних активів				
Показники комплексного оцінювання поточної кредиторської заборгованості					

Продовж. табл. 6.9

А	Б	1	2	3	4
9.	Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості (п.2÷п.3)				
10.	Тривалість одного обороту поточної кредиторської заборгованості, днів (360÷п.9)				
11.	Частка поточної кредиторської заборгованості в капіталі, % (п.3÷п.5×100)				×
12.	Частка поточної кредиторської заборгованості в зобов'язаннях, % (п.3÷п.6×100)				×
13.	Частка поточної кредиторської заборгованості в поточних зобов'язаннях, % (п.3÷п.7×100)				×
14.	Відношення поточної кредиторської заборгованості до оборотних активів, % (п.3÷п.8×100)				×
15.	Припадає поточної кредиторської заборгованості на 1 грн поточної дебіторської заборгованості, грн (п.3÷п.4)				
16.	Відношення поточної кредиторської заборгованості до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), % (п.3÷п.1×100)				×
17.	Коефіцієнт співвідношення періодів обороту поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованостей (п.7 табл. 6.8 ÷ п.10)				

4. Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства

Завдання 6.7

За системою показників проведіть оцінювання інвестиційної привабливості підприємства (табл. 6.10). Сформулюйте висновки.

Вихідна інформація: практичні завдання тем 1, 2, 3, 5, 6.

Методика виконання

Таблиця 6.10

Показники оцінювання інвестиційної привабливості підприємства

Показник	_____ р.	_____ р.	Відхилення (+,-)
----------	----------	----------	------------------

А	1	2	3
1. Структура активів			
Частка в майні, %:			
необоротних активів			
оборотних активів			

Продовж. табл. 6.10

А	1	2	3
запасів			
поточної дебіторської заборгованості грошей і поточних фінансових інвестицій			
2. Структура джерел формування капіталу			
Частка в джерелах формування капіталу, %:			
власного капіталу			
зобов'язань			
довгострокових зобов'язань			
поточних зобов'язань			
поточної кредиторської заборгованості			
3. Платоспроможність			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			
Коефіцієнт швидкої ліквідності			
Коефіцієнт загальної ліквідності			
Коефіцієнт співвідношення поточної кредиторської та поточної дебіторської заборгованостей			
4. Фінансова стійкість			
Коефіцієнт фінансової автономії			
Коефіцієнт фінансового ризику			
Коефіцієнт маневреності власного капіталу			
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами			
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів			
Коефіцієнт нагромадження амортизації			
5. Рентабельність			
Рентабельність продажу, %			
Загальна рентабельність сукупного капіталу, %			
Загальна рентабельність власного капіталу, %			
6. Якість прибутку			
Частка, %:			
валового прибутку в прибутку до оподаткування			
чистого прибутку в прибутку до оподаткування			
Темп зростання прибутку до оподаткування, %			
7. Ділова активність			
Коефіцієнт обертання активів			
Коефіцієнт обертання власного капіталу			
Коефіцієнт обертання оборотних активів			
Коефіцієнт обертання запасів			
Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості			

Коефіцієнт обертання поточної кредиторської заборгованості			
--	--	--	--

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб.; 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.
2. Економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2003. 680 с.
3. Кодекс України з процедур банкрутства № 2597-VIII від 18 жовтня 2018 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення 10.01.2022).
4. Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 392 с.
5. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств : навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2004. 365 с.
6. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : наказ Міністерства економіки України № 14 від 19 січня 2006 р. (у редакції наказу Міністерства економіки України № 1361 від 26 жовтня 2010 р.). / *Верховна Рада України*. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=111503bd-ca7f-4dee-b07c-c66c2aa28e03&title> (дата звернення 10.01.2022).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лютого 2013 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 10.01.2022).
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ Міністерства фінансів України № 39 від 25 лютого 2000 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00#Text> (дата звернення 10.01.2022).
9. Подольська В. О., Яріш О. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2007. 488 с.
10. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : постанова Правління Національного банку України № 351 від 30 червня 2016 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16> (дата звернення 10.01.2022).
11. Попович П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання : підручник; 3-тє вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2008. 630 с.
12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 р. / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 10.01.2022).
13. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч.

посіб.; 3-тє вид., випр. і доп. Київ: Знання, 2007. 668 с.

14. Селіверстова Л. С., Скрипник О. В. Фінансовий аналіз : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. С.М. Безрутенка. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2012. 274 с.

15. Тютюнник Ю. М., Гольченко І. О. Аналіз факторів формування показників фінансових результатів суб'єктів малого підприємництва. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору*: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) (м. Полтава, 27 березня 2019 р.). Полтава, 2019. С. 625-627.

16. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.

17. Тютюнник Ю. М., Єрмоленко В. М. Детермінований факторний аналіз фінансових результатів підприємств малого бізнесу. *Економіка і підприємництво: організаційно-методологічні аспекти обліку, фінансів, аудиту та аналізу* [Текст]: зб. наук. пр. / ПДАА. Вип. 17. Том 1. Полтава, 2017. С. 59-63.

18. Тютюнник Ю. М., Єрмоленко В. М. Система показників рентабельності та окупності діяльності суб'єктів малого підприємництва. *Стратегічні вектори соціально-економічного розвитку на мікро- та макрорівні*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Полтава, 17-18 листопада 2016 р.). Полтава, 2016. С. 131-134.

19. Тютюнник Ю. М., Завальнюк А. Я. Практичні аспекти детермінованого факторного аналізу коефіцієнтів ліквідності в малих підприємствах. *Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституціональних змін*: матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (м. Полтава, 21 жовтня 2021 р.) / за ред. Пилипенко К. А. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 363-367.

20. Тютюнник Ю. М. Особливості моделювання фінансового стану боржників – малих підприємств. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 19. С. 547-553. URL: <http://www.global-national.in.ua> (дата звернення 10.01.2022).

21. Тютюнник Ю.М., Тютюнник С. В., Лоза Г. М. Інформаційне забезпечення та завдання аналізу фінансового стану суб'єктів малого підприємництва. *Перспективи розвитку обліку, контролю та фінансів в умовах інтеграційних і глобалізаційних процесів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 20-річчю з дня заснування кафедри обліку та аудиту ХНТУСГ, 5 листопада 2019 р. У 2 ч. / редкол.: Т. Г. Маренич [та ін.]; Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка. Харків: «Стильна типографія», 2019. Ч. 2. С. 272-274.

22. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Особливості аналізу фінансових результатів і рентабельності діяльності суб'єктів малого підприємництва. *Економічний форум*. 2019. № 2. С. 99-105.

23. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Особливості оцінювання рівня та динаміки платоспроможності малих підприємств. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського про-*

сторю: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) (м. Полтава, 24 березня 2021 р.). Полтава, 2021. С. 376-379.

24. Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. Особливості розрахунку порогу рентабельності та запасу фінансової стійкості в суб'єктах малого підприємництва. *Економіка і фінанси: аналіз тенденцій і перспектив розвитку*: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Дніпропетровськ, 13 листопада 2015 р.). Дніпропетровськ: ДДАЕУ, 2015. С. 155-158.

25. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: Знання, 2012. 815 с.

26. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина I. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 358 с.

27. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Частина II. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 394 с.

28. Тютюнник Ю., Шевченко А. Комплексне оцінювання дебіторської заборгованості за товарними операціями в суб'єктах малого підприємництва. *Соціально-компетентне управління корпораціями в умовах поведінкової економіки*: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Луцьк, 18 березня 2020 р.) / відп. ред. О. М. Полінкевич, Л. В. Шостак. Луцьк, 2020. С. 420-423.

29. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.

30. Шевчук В. О., Коновалова О. В., Пантелеєв В. П. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2011. 399 с.

31. Шморгун Н. П., Головка І. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. 528 с.

Додаток А
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА БАЗОВИЙ РІК
Баланс
на 31 грудня 20__ р. тис. грн
Форма № 1-м

Актив	Код ряд-ка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	-	11,8
первісна вартість	1011	6,4	20,0
знос	1012	(6,4)	(8,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	11,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	698,8	1610,5
у тому числі готова продукція	1103	697,9	1475,3
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	33,9	1123,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1130	1,8	0,4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	15,8	225,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	78,3	129,6
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	36,9	10,7
Усього за розділом II	1195	865,5	3100,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
	1200	-	-
Баланс	1300	865,5	3111,9
Пасив	Код ряд-	На початок звітного	На кінець звітного

	ка	періоду	періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10,0	10,0
Додатковий капітал	1410	-	-
1	2	3	4
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	115,2	563,2
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	125,2	573,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	276,0	1010,4
розрахунками з бюджетом	1620	36,1	137,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	25,3	98,3
розрахунками зі страхування	1625	2,5	3,1
розрахунками з оплати праці	1630	-7,6	-0,5
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	433,3	1388,3
Усього за розділом III	1695	740,3	2538,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	865,5	3111,9

Звіт про фінансові результати
за 20__ р. тис. грн
Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10117,9	4448,3
Інші операційні доходи	2120	-	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000+2120+2240)	2280	10117,9	4448,3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(7887,5)	(3726,8)
Інші операційні витрати	2180	(1675,5)	(381,1)
Інші витрати	2270	(8,5)	-
Разом витрати (2050+2180+2270)	2285	(9571,5)	(4307,9)

Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	546,4	140,4
Податок на прибуток	2300	98,4	25,3
Чистий фінансовий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	448,0	115,1

Додаток Б

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА ЗВІТНИЙ РІК

Баланс

на 31 грудня 20__ р. тис. грн

Форма № 1-м

Актив	Код ряд- ка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	-	-
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	11,8	9,4
первісна вартість	1011	20,0	39,4
знос	1012	(8,2)	(30,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	11,8	9,4
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1610,5	3210,9
у тому числі готова продукція	1103	1475,3	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1123,2	401,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1130	0,4	7,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	225,7	203,4
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	129,6	81,0
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	10,7	83,8
Усього за розділом II	1195	3100,1	3988,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3111,9	3997,8
Пасив	Код ряд-	На початок звітнього	На кінець звітнього

	ка	періоду	періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	10,0	1160,0
Додатковий капітал	1410	-	-
1	2	3	4
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	563,2	927,1
Неоплачений капітал	1425	-	-
Усього за розділом I	1495	573,2	2087,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1010,4	365,3
розрахунками з бюджетом	1620	137,4	175,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	98,3	79,8
розрахунками зі страхування	1625	3,1	-
розрахунками з оплати праці	1630	-0,5	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	1388,3	1370,4
Усього за розділом III	1695	2538,7	1910,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3111,9	3997,8

Звіт про фінансові результати
за 20__ р. тис. грн
Форма № 2-м

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	9969,4	10117,9
Інші операційні доходи	2120	1,9	-
Інші доходи	2240	-	-
Разом доходи (2000+2120+2240)	2280	9971,3	10117,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	8084,7	(7887,5)
Інші операційні витрати	2180	1443,0	(1675,5)
Інші витрати	2270	-	(8,5)
Разом витрати (2050+2180+2270)	2285	9527,7	(9571,5)

Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	443,6	546,4
Податок на прибуток	2300	79,8	98,4
Чистий фінансовий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	363,8	448,0

Затверджено до друку кафедрою економічної теорії та економічних досліджень, протокол
№ від 2022 р.
Формат 60x90 1/16. Папір офсетний (білий 70-80 г/м²).
Друк. арк. 2,27.

Тираж _____ пр. Гарнітура Times New Roman Суг.

Друк – Тютюнник Ю. М., кафедра економічної теорії та економічних досліджень Полтавського державного аграрного університету